Partijgenoten, hoe staan wij er voor? [missing] deze vraag stel in het congres en aan het congres, dan [missing] dat ogenblik met dat „wij" niet de Partij, maar dan bedoel [missing] ik wij de Nederlandse natie, onze nationale gemeenschap, [missing:waarvan wij?] als Partij en als individu deel zijn.

[missing: Hoe staan we?] er voor? Het is een vraag, die in de laatste maanden telkens weer is gesteld, telkens weer met meer klem wordt [missing] vraag waarover reeds veel geruchten zijn gerezen. Juist [missing] nota aangeboden aan de Staten-Generaal, waarin minister Lieftinck de cijfers geeft, cijfers die ik dus kan hanteren, over [missing] voor?

[missing] in onze gedachten teruggaan naar de dagen nu ongeveer [missing] geleden; toen de bevrijding ons wachtte, dan kan men [missing] en men mag constateren, en ik zal dit straks met [missing: cijf?]ers toelichten, dat inderdaad in ons land een belangrijk [missing] plaats gevonden. Maar ik zal U vandaag niet vermoeien [missing: met een?] terugblik op de moeilijkheden, die in de eerste phase van het [missing] Schermerhorn—Drees waren te overwinnen, of met een op[missing:somming?] van het vele werk dat werd verricht om uit de eerste nood-[missing] te komen.

[missing] phase van het herstel, het puinruimen, het slaan van de [missing]ggen, de droogmaking van het land, dit alles heeft in het [missing] veel bewondering afgedwongen, misschien wel eens te veel nog verkeerden in onze nationale economie. Ik zou willen geven een zeer korte terugblik op de ontwikkeling van onze nationale positie in het jaar 1946, omdat ik U dan enerzijds kan doen zien waar de moeilijkheden schuilen en anderzijds ook enig inzicht kan geven over de wijze waarop het werk werd verricht.

Ik zeide reeds, dat ik enkele cijfers kan geven. Ik zou dan allereerst tegenover elkaar willen stellen, juist ook in verband met de nota die vandaag aan de Staten-Generaal is aangeboden, de cijfers van invoer van goederen en van uitvoer van goederen, daar ik bekend mag veronderstellen bij U allen dat hier één van de belangrijkste moeilijkheden van ons land ligt.

De reële waarde van de invoer in Nederland in '46 heeft ruim 2300 millioen gulden bedragen, de reële waarde van de uitvoer van goederen daartegenover was ruim 800 millioen gulden, zodat hier dus overblijft een kloof van niet minder dan 1500 millioen gulden, een bedrag waarvoor wij dus in het buitenland iets anders moesten leveren dan goederen. Het verschil tussen invoer en uitvoer moet worden overbrugd. Ik mag echter daar

tegenover stellen, dat ons land met zijn scheepvaart en het gedeelte aan inkomsten uit rente en dividenden van bedragen die in het buitenland zijn belegd, nog altijd één 200 a 300 millioen inkomen heeft getrokken uit diensten van kapitaals- en handelsverkeer.

Maar ook wanneer ik dit in aanmerking neem, blijft er toch nog een bedrag van 1300 millioen in onze economie, dat niet betaald is op de normale internationale wijze.

En daarnaast, zoals ook in de nota staat, hebben wij nog een bedrag van ettelijke millioenen guldens in het buitenland moeten besteden voor de opbouw van ons militaire apparaat en de uitrusting van de troepen voor Indonesië.

Deze bedragen, zoals ze hier staan en zoals ik ze heb gesteld, geven U reeds iets te zien van de nationale zorgen en van de nationale economie, maar toch zou ik tekort schieten, wanneer ik daarnaast niet stel de vraag, hoe of wij het geld voor de invoer uit het buitenland hebben besteed.

Hoe of wij in het binnenland hebben geleefd. De vraag dus: Wat hebben wij in het binnenland gepresteerd? Hebben wij de bedragen, die wij hier zelf hebben geproduceerd en de bedragen, die wij uit het buitenland hebben verkregen, hier opgemaakt, hebben wij er kermis van gehouden, of is het zo dat wij aan ons nationale vermogen in het binnenland een zo groot gedeelte hebben toegevoegd, dat wij kunnen spreken van een nog altijd gezonde economie? En wanneer men zich dat afvraagt en wanneer men een overzicht tracht te verschaffen van hetgeen wij in het binnenland hebben vastgelegd aan bedragen [missing:in?] bouwwerken, in verkeersmiddelen, in voorraden, in nieuwe industrie, innieuwe machines, dan is mijn antwoord, dat wij waarschijnlijk in dit land in ’46 evenzeer voor ongeveer 1300 a 1400 millioen kapitaal nieuw in de nationale economie hebben gestoken. Dat zeggen, dat, wanneer men die meerdere invoer stelt tegenover hetgeen in ons eigen land is vastgelegd, er ongeveer evenwicht is en dat wij nationaal gezien niet armer zijn geworden, wanneer wij de mi[missing] het economisch geheel niet mag gebeuren, Maar onze [missing] economie als productie-economie is op zichzelf in ’46 aan[missing:merkelijk?] verbeterd, en daarom ook was het een noodzaak machines [missing] en verkeersmiddelen in te voeren. Daarom was het noodzakelijk voedingsmiddelen in te voeren. Met behulp van deze invoer [missing] niet alleen een nieuw deel in ons economisch apparaat, [missing]eggen, maar hebben wil onze nationale productie aanmerkelijk [missing] kunnen brengen.

[missing] de gegevens, die het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekt, getracht de

ontwikkeling van onze productie [missing] ik wil niet nalaten U daarvan enkele cijfers te geven. [missing:produc?]tie was in ’45 in elkaar gezakt, cijfers over het eerste [missing] zijn volkomen onbekend, maar zullen waarschijnlijk in de buurt van nul liggen. De eerste cijfers waren die van [missing]. Op grond, van deze cijfers komt het Centraal Bureau voor de Statistiek tot de conclusie, dat op dat ogenblik onze nationale [missing] industriële sfeer, buiten landbouw, buiten verkeers-[missing] de overige sectoren — maar de industriële productie [missing]st voor de welvaart — ongeveer 31 % bedroeg van de [missing] . Welnu, ik wil ook dat eerste cijfer niet als maatstaf [missing] ontwikkeling, die wij hebben doorgemaakt. Ik zou [missing] nemen het laatste kwartaal van ’45. Toen stond de [missing] % van die van ’38 en dit steeg in het eerste kwartaal [missing] in het tweede kwartaal tot 68 *%,* in het derde kwartaal [missing] in het vierde kwartaal tot 89 % van de normale [missing].
[missing] deze serie van cijfers zit een zeer sterke en een zeer [missing] ontwikkeling. Ik wil niet zeggen dat wij daarmede er zijn, [missing] van de productie van ’38 bij een bevolking die met [missing]en, betekent nog altijd minder dan voorheen, terwijl [missing] productie een groter gedeelte dan vroeger moeten vast- [missing] aan ons apparaat, in herstel van onze mogelijkheden.
[missing]nen wij zonder enige twijfel constateren, zowel ten [missing: aanzien van ons?] nationale vermogen, als ten aanzien van onze nationale [missing] de ontwikkeling in de eerste anderhalf jaar na de [missing] lastig is geweest, maar in vele opzichten de verwachtingen [missing?] overtroffen, die wij bij de bevrijding — nu 2 jaar geleden [missing]en.

[missing] economie lijkt, wanneer ik U deze cijfers alleen zo geef, [missing] in werkelijkheid is, en hiermede kom ik op het probleem [missing] in alle toonaarden wordt gesteld, namelijk, of het [missing] politiek, die op zichzelf niet ongezond is, die tot [missing] verbetering in onze productie heeft geleid, voort te [missing:poli?]tiek heeft in wezen gesteund op de grote invoer, [missing]iten konden verkrijgen. Hiermede kom ik terug op [missing] van de vreemde waarden, deviezen, of hoe U ze [missing] het vraagstuk hoe wij in het buitenland komen aan [missing] wij nodig hebben voor ons herstel en het behoud van [missing]t voor zover deze thans hersteld is. Want wij hebben [missing] deze millioenen, die wij meer hebben besteed in het [missing]kelijk weinig meer in. Daarvan kunnen wij verder niet ons nationale herstel financieren; het was zelfs onvoldoende voor de grote uitgaven, die wij in eerste instantie te doen hadden en wij hebben daarnaast aanmerkelijke nieuwe leningen moeten sluiten. Wij hebben deze leningen kunnen sluiten in het eerste jaar

omdat de gehele wereld overtuigd was van de noodzaak, dat Nederland na zijn verarming en beroving weer nieuwe middelen moest verkrijgen.

[missing] op twee manieren verkregen. In de eerste plaats door op te maken het geld, dat in oorlogstijd aan rente en dividenden op Amerikaanse aandelen was verschenen, dat daar was geblokkeerd (blokkeren kennen wij nu ook allemaal) en dat daar aan het eind van de oorlog een vrij belangrijke som uitmaakte. Dit oorlogspotje is leeg, daar zit betrek[missing].

Gezien de ontwikkeling van onze nationale economie en de zorgen waarmede de wereld is belast, ook de politieke zorgen, is de vraag, of wij nog voldoende middelen kunnen verkrijgen een moeilijker vraag geworden dan zij voor 1 1/2 à 2 jaar was en toch is het zo, dat het Centrale Planbureau als meest optimistische verwachting geeft, dat wanneer wij vrij goed kunnen invoeren en daardoor onze productie kunnen herstellen, het dan toch tot ’51 zal duren, dus ongeveer 3 à 4 jaar, voordat onze handelsbalans in evenwicht is. Eerst dan kunnen wij onze invoer weer dekken met de uitvoer van goederen en diensten. Wij zullen dus in de eerste 3 jaren nieuwe credieten nodig hebben, die wij op de buitenlandse markt moeten verkrijgen, waarvoor over het algemeen de Verenigde Staten het meest aangewezen zijn. Het vraagstuk, of wij dit kunnen volhouden, hangt dus niet in de eerste plaats af van de vraag of de politiek die wij gevoerd hebben in zichzelf volkomen verantwoord was. Ik neem in dat opzicht de politiek die in Nederland is gevoerd volledig voor mijn rekening. Ik acht inderdaad deze politiek van grote invoer, in de eerste jaren na de bevrijding, voor het herstel van grote betekenis niet alleen, maar een noodzakelijkheid. Maar de vraag, of wij die politiek kunnen voortzetten, wordt niet alleen door onze wil beslist, want om te handelen moeten er twee zijn, ook zelfs om zwart te handelen. Welke wegen staan ons nu open? Ik heb U in deze enkele minuten trachten aan te geven welke grote tekorten ontstaan zijn en dat wij ook voor ’47 een belangrijk beroep zullen hebben te doen op het verkrijgen van nieuwe credieten en het zou kunnen zijn, dat de moeilijkheden die op dit gebied liggen, ons dwingen tot maatregelen. Wij hebben ons de vraag te stellen in alle ernst, niet alleen: hoe staan wij er voor? maar ook hoe komen wij er uit? Het laatste is misschien nog belangrijker dan het eerste.

Ik zie vier verschillende wegen om uit de impasse te geraken, die we waarschijnlijk gelijktijdig moeten gaan en die ons elk een stuk van de weg moeten doen afleggen naar een gezondmaking van de nationale economie, naar een herstel van de handelsbalans en daarbij ook van onze welvaart.

De eerste mogelijkheid noemde ik U al: het lenen van nieuwe bedragen. De Minister van Financiën heeft aangekondigd, dat hij deze weg begaat. Maar ik kan U wel zeggen, dat — zelfs wanneer onze economie gezond is — het tegenwoordig in de internationale wereld niet zo [missing] wordt niet alleen beheerst door economische, maar mede [missing: politi?]eke motieven. Hier staan wij voor een vraag, die een klein [missing] zelfstandig kan beslissen, maar die natuurlijk in het grote [missing] worden bekeken. Maar, zoals ik u zeide, wij trachten [missing] te gaan en wij hebben hier vanmorgen het Indonesische [missing] waaruit wel eens kan blijken, dat de politiek van [missing] /Van Mook en het afsluiten van Linggadjati ons in de [missing:onderhand?]elingspolitiek meer opleveren, meer vertrouwen en daar- [missing] mogelijkheden, dan een politiek, die wordt aanbevolen door [missing] thans tegen Linggadjati storm lopen. Ik ben er in mijn [missing] overtuigd, dat de winst, die wij in internationaal opzicht en door het afsluiten van Linggadjati, ook voor onze [missing] economie en voor Indonesië belangrijke vruchten zal [missing] zoals ik reeds zeide, dit ligt niet in onze eigen hand en [missing] het tempo van de afsluiting van leningen in onze eigen [missing].

[missing]ede mogelijkheid, die U ook gesteld vindt en reeds gevonden [missing] publicaties van het Ministerie van Financiën. Dat is de [missing] te gelde maken van hetgeen de Nederlandse natie [missing]d bezit. Want ook in dit opzicht, al is ons bezit in het [missing]merkelijk geringer geworden, kunnen, wij constateren deel van het Nederlandse volksvermogen, ten be[missing] 3 milliard gulden, in het buitenland is vastgelegd, en [missing]ns een deel daarvan kunnen gebruiken om goederen te [missing] nodig hebben voor ons eigen interne herstel en om [missing] worden een land, zoals wij vroeger waren, dat op de [missingmarkt] ook met kapitaal verschijnt.

[missing]de maken van de buitenlandse effecten, waarover wij [missing] ingeleid, maar ook hier hebben wij het tempo niet in [missing] dit tempo is natuurlijk mede bepalend voor het herstel. [missing] mogelijkheid. Als men dan niet meer uit het buitenland [missing] krijgen, op grondslag van leningen of liquidatie, dan kan [missing] proberen om minder uit te geven. Wij kunnen proberen in ons nationale bestel om bepaalde producten, [missing] buitenland verkrijgen, in mindere mate aan te kopen [missing] daarmede hetzij een beperking van het tempo van onze [missing] hetzij van onze industriële opbouw of van onze con[missing] plaatsvinden. Ik zeg U uitdrukkelijk, dat het niet [missing] dat de Regering tot de beslissing moet komen dat ook [missing] moet worden begaan, beperking dus van de deviezen-

[missing] buitenland, van onze consumptie en van het tempo [missing]. Ik weet dat dit zorgen zal brengen en ik weet ook, [missing] hierop mede kunnen bestaan in onrust en in een [missing] mentaliteit, die eigenlijk het voordeel van deze politiek [missing]en doordat wij daardoor ook een verminderde uitvoer [missing] Wij zijn ons er wel van bewust, dat wij hier niet alleen [missing] met economische, maar ook met zielkundige fac[missingtoren?] daarom is te dien aanzien deze beperking slechts gedeeltelijk [missing?] ook omdat wij nu eenmaal bepaalde producten, die dan in het buitenland kunnen verkrijgen en wij daar dus moeten verschijnen.

Er is een vierde middel, dat ik U uitdrukkelijk zou willen voorhouden en aanbevelen. Dat is opvoering van de productie in het eigen land met de middelen waarover wij thans reeds beschikken. Ik geloof dat dit het middel is daarvan wij inderdaad het meest moeten en mogen verwachten. Dit ligt, in tegenstelling met al die andere dingen, geheel in onze eigen hand.

Ik meen, dat het Nederlandse volk en dat ook onze Partij zich bewust moet zijn van de feiten, maar zich ook bewust moet zijn van de mogelijkheden, die nog altijd voor het grijpen liggen. Opvoeren van de productie. Wanneer wij in ons land de vraag stellen aan iedereen op de plaats waar hij staat in het arbeidsproces, of hij de volle 100 *%* geeft, dan durf ik deze vraag niet voor de volle 100 % bevestigend te beantwoorden. Ik meen, dat wij ook vanuit dit congres onze partijgenoten, en over de Partij heen het Nederlandse volk, mogen en moeten oproepen tegenover de feiten tot een individuele en collectieve krachtsinspanning voor de productie. Ik meen dat deze krachtsinspanning ons zal kunnen leiden tot belangrijke resultaten. Daarbij komt de tweede vraag of iedereen op de juiste wijze ingeschakeld in het productieproces en of dit overal in ons land op voldoende wijze wordt geleid om voldoende rationeel wordt geleid. Ook hier, het is voor ons geen nieuws, maar het komt op het ogenblik in een ander licht te staan dan vroeger, is het middel van rationalisatie in distributie in verkeerswezen, in de landbouw en in de industrie nog lang niet opgevoerd in die mate en tot die hoogte, waarin dit op het ogenblik voor de Nederlandse volksgemeenschap noodzakelijk is. Zoals wij vroeger voor rationalisatie altijd een zekere vrees hadden, in verband met uitschakeling van arbeiders en het werkloos worden, zo geloof ik dat wij op het ogenblik die vrees minder behoeven te koesteren omdat de vraag naar arbeidskrachten in ons land op alle punten van het maatschappelijk leven zo groot is, dat aan deze vraag op verre na niet wordt voldaan.

Er is een ander element in de productie, dat voor onze gemeenschap van bijzondere betekenis is, dat is de vraag of wij onze producten voortaan zullen richten naar de maatschappelijke behoefte, of wij niet ook vandaag nog te. veel arbeid verspillen aan goederen, die eigenlijk de naam van consumptiegoederen niet waard zijn en wij een veel te groot gedeelte aan luxe-producten uitgeven en veel te weinig de productie bewust richten naar de volksbehoeften. U weet dat er een begin mee wordt gemaakt en ik weet ook, dat het industriële omschakelingsproces mogelijke gevaren in zich bergt en tempo daarbij moeilijk te verkrijgen is, terwijl tijd daarbij een noodzakelijke factor is, maar wij zullen nog bewuster die kant uit moeten gaan en die goederen, die in massa gefabriceerd worden, ook werkelijk in grote hoeveelheden moeten fabriceren. De productie voor de behoefte is daarbij één van de elementen, die ook aan een socialistische beweging niet vreemd zijn. Dit is inderdaad iets anders dan produceren voor de winst. Dit is de moeilijkheid waarvan wij ook thans nog getuige zijn.

[missing] wel winst belooft, wordt aangevat, terwijl de productie die [missing] massabehoefte voorziet en daardoor veel eerder aan prijs- [missing] van prijsbeheersing is onderworpen, voor de ondernemers [missing] lucratief en minder aantrekkelijk schijnt. Hier zullen wij [missing] van de nood een deugd moeten maken en ons sterker dan [missing] moeten richten naar deze in wezen socialistische maatschappij [missing] dat ik bij deze behoeften, die ik primair zou willen stellen, [missing] mag zeggen over de woningbouw, omdat ik ook hier de [missing] dat, niet alleen uit sociale en menselijke overwegingen [missing]en voor het levensgeluk van de gezinnen die nu samen[missing] maar ook ter wille van onze eigen Nederlandse economie [missing] probleem moet worden aangevat en opgelost, zij het ook [missing] kan in een handomdraai. Het is mijn volle overtuiging,

[missing]we woning ook betekent voor de mensen die daarin zijn, [missing] plaats waar zij arbeiden; door het verminderen van de [missing]t de samenwoning voortkomen, sterker, beter en geluk[missing] en daardoor een bijdrage leveren aan het Nederlandse [missing] van grote betekenis is.

[missing]ig materiaal, dit betekent inderdaad voor een deel [missing] ik weet hoe moeilijk het met de materiaalvoorziening, [missing] woningbouw staat. Dit betekent ook arbeiders en ver- [missing] van arbeiders. Maar ook hier durf ik onze ar- [missing]en om mee dit probleem van de wederopbouw op te [missing] voor de toekomst van ons land.

[missing] van de financiering maakt vele tongen los. Ik wil er. [missing:die?]per op ingaan. Binnenkort zal het wetsontwerp ver- [missing] vergoeding van oorlogsschade en de vergoeding voor [missing]ers. Hieruit zal blijken, dat wij, niet hebben kunnen [missing] mogen voeren een politiek, die tegemoet komt aan [missing]. [missing]buren, ik sprak zoeven nog met één van onze Luxemburg[missing]den, die daar vergoeding tegen vervangingswaarde [missing]voerd, vernam ik dat zij zich op het ogenblik reeds met [missing] of dit niet een volslagen onjuiste weg is geweest, die zij [missing] zult zien dat, wanneer straks de handtekening [missing] als eerste en Neher als tweede onder deze wets- [missing] ook aan de sociale eisen, die men mag stellen, naar [missing] opvoering van de productie; daar is nog een deel van [missing] volk dat niet werkt, misschien wel meent te werken, [missing] dat zich met de zwarte handel bezig houdt en dat [missing] dat meestal meer dan een normale Nederlander — [missing] alleen boven de gemiddelde materiële stand van ons [missing] leeft ver beneden de gemiddelde geestelijke stand.
[missing] de productieve arbeid niet alleen voor de Neder-[missing]eten wij niet alleen trachten zo klein mogelijk te [missing] door hun de bestaansmogelijkheden te ontnemen, voor zichzélf. Want de duizenden jongeren, die hiermede bezig zijn, vernielen een stuk van hun eigen leven.

Wanneer ik over rationalisatie gesproken heb, is er nog een terrein waarnaar wij moeten kijken en waar zich waarschijnlijk nog mensen bevinden die nuttiger werk kunnen doen, dat is het terrein van het ambtelijk apparaat en het militaire apparaat. Ik ben overtuigd ge- worden, ook in deze twee jaren van bewind, dat men verschillende delen van het ambtelijk apparaat anders en beter kan opzetten. Ik weet dat dit tijd en zorg eist en dat ook hieraan sociale gevolgen zijn verbonden, evenals aan rationalisatie. Maar ook hier is het weer het- zelfde probleem: hoe schakelen wij de mensen in het arbeidsproces in op voor de Nederlandse gemeenschap meest verantwoorde wijze. Wij hebben, partijgenoten, zo dikwijls bij de demonstraties van de oude socialistische beweging voor ons uit gedragen die spandoeken, waarop stond „arbeid is de bron van alle welvaart". Wij hebben dat gedaan in het eerste begin van de socialistische beweging als een teken tegen dat deel van de maatschappij, dat niet arbeidt en toch welvaart verkreeg. Wij hebben deze doeken voor ons uit gedragen als demonstratie tegen het kapitalistische régime. Welnu, ik geloof dat deze woorden, dat „arbeid de bron is van alle welvaart", ook op onszelf van toepassing mogen

worden verklaard, ook op de nationale gemeenschap haar toepassing mogen vinden en dat deze oproep tot arbeid, juist omdat zij de bron is van alle welvaart, van ons mag en moet uitgaan.

En ik ben mij er van bewust, dat deze groep alleen redelijk verantwoord is, wanneer van deze individuele en collectieve krachtsinspanning ook allen de vruchten plukken, wanneer niet alleen de opvoering van de productie ons doel is, maar ook de betere verdeling van de productie.

Ik behoef U niet te zeggen, dat op deze weg in de laatste jaren belangrijke stappen zijn gezet. Dat loonbeheersing nodig is in dit verband is gemeengoed geworden in onze beweging en ik geloof, dat ik dank mag uitspreken aan de vakbeweging en haar leiders dat zij ondanks alle moeilijkheden zich dag aan dag bewust is geweest van het feit, dat op haar schouders de taak rust om in ons land een wilde loonbeweging tegen te gaan, die o zo gemakkelijk te ontketenen is in een tijd van schaarste van arbeidskracht.

Maar bij deze loonbeweging en beheersing behoort, wanneer het systeem goed zal werken, ook prijsbeheersing. Hieraan zullen wij meer dan tot nu toe. onze aandacht moeten geven, vooral ook omdat de opvoering van de productie en de opvoering van de productiviteit voor de arbeid betekent dat men in de fabrieken en de ondernemingen meer inkomsten krijgt, terwijl men door de loonbeheersing voor een deel dezelfde uitgaven houdt. Op deze wijze leidt een opvoering vam de productie automatisch tot een verhoging van de winst en dat kan alleen worden gecorrigeerd — niet door een opvoering van de lonen omdat wij daarmede op internationaal en nationaal terrein de grootste gevaren zouden oproepen — door een daling van de prijzen.

Ik weet dat op dit gebied reeds belangrijk werk is verricht, ik weet [missing] het door te zetten. Loonbeheersing, prijsbeheersing en ook [missing]ing van de zwarte handel zijn noodzakelijk bij de verdeling [missing] nationale inkomen. Maar daar is meer. Het inkomen van een [missing]r, het inkomen van ieder individu op het ogenblik in Nederland [missing:be?]staat niet alleen uit loon, doch bestaat voor een belangrijk [missing] diensten die de overheid voor hem verricht. Bovendien heeft [missing] belangrijke groep in onze maatschappij haar bestaan alleen door- [missing] overheid hulp biedt. Ik denk hier dus aan de verdeling van [missing] nationale inkomen, die tot stand komt door de sociale wetgeving [missing]kunnen in ons land zonder overdrijving zeggen, dat onder de [missing:zo?]rgen van pg. Drees deze sociale wetgeving volledig in nieuwe [missing] wordt geleid. De eerste

uitkomsten daarvan zijn vanmorgen [missing] Voorzitter gememoreerd; ik zou de leniging van de nood van [missing] van dagen voor U willen stellen als een stuk werk voor de [missing]ng van de verdeling van het inkomen in de maatschappij, [missing] zij een studie over de verdeling van het inkomen tot de conclusie kwam dat in ’35 400.000 gezinnen beneden ƒ800.— per jaar [missing] hadden en toen vroeg: wie vallen daaronder? toen waren [missing?] een niet onbelangrijk deel, naast de werklozen, de ouden van [missing] deze moeilijkheden verkeerden. Deze betere verdeling [missing] nationale inkomen, die inhoudt de zorg voor de ouden van [missing] oorlogsslachtoffers, voor de sociale zekerheid van de [missing] de kleine zelfstandigen, streven wij na met alle kracht [missing] ook ondanks, ja nog meer nu misschien de moeilijkheden [missing].

[missing]en echter aan de ene kant sociale uitgaven wenst, mag [missing] andere kant de belastingen niet vergeten, want ook de belasting [missing]n een middel om de inkomstenverdeling in de maat- [missing] wijzigen. Welnu op het gebied van de belasting-wetgeving [missing] stappen gezet, die naar een nieuwe verdeling van ons [missing]en en -inkomen wijzen. Het wetsontwerp voor de ver- [missing]rderingsbelasting, de heffing ineens, het wetsontwerp, [missing] Tweede Kamer is aangenomen, betreffende het nieuwe be[missing] al deze wetsontwerpen wijzen in een richting dat de [missing] zoveel mogelijk worden gelegd daar waar de lasten het [missing] worden gedragen. Dit principe sterk door te voeren in [missing] maatschappij is een stuk van ons partijprogramma, een stuk dat [missing] uitvoering is.

[missing] sociale politiek, belastingpolitiek sluiten volledig bij [missing] zijn de drie pijlers van het sociaal-economisch beleid [missing]gssector. Zij moeten wijzen naar een maatschappij, die [missing] naar inkomensverdeling meer de kenmerken heeft van [missing]che dan van een kapitalistische gemeenschap.

[missing] blijven wij gelukkig niet bij staan en zowel die verdeling [missing] maatschappelijk inkomen, als de opvoering der productie [missing?] moeten wij stellen in breder licht. Ook wanneer wij vandaag [missing]volle arbeid, ook wanneer wij ons vandaag bewust werpen [missing] verdeling, mogen wij niet vergeten dat hiermede de [missing] van onze maatschappij nog niet worden veranderd. Wij [missing] tot de arbeidende klasse om zich vol in te zetten in verband met moeilijkheden waarvoor wij staan. Wij zullen dan ook de arbeiders het perspectief moeten geven van een bewust aandeel te kunnen nemen in de zaken van de economie des lands, van een bewust meedoen en kunnen meedoen in het

veld van het bedrijfsleven, van het meewerken in de bedrijfsorganisatie, waarvoor wij de grondslagen hebben aangegeven in het U bekende voorontwerp van wet, gevormd door arbeiders, overheid en ondernemers tezamen. Wanneer men da[missing] spreekt en straks de reactie zal horen spreken van de nationale nood[missing?] wat ligt dan eerder voor de hand dan de nauwe aaneensluiting ook op dit gebied en de gezamenlijke krachtsinspanning van al deze groepen in de maatschappij, die bij het productieproces betrokken zijn? Maar laat men dan ook aan de arbeidersklasse haar rechtmatig aandeel geven in beheer en richting en leiding van het productie-apparaat. Deze bedrijfsorganisatie stel ik dus bewust als een stimulans mede[missing] alle argwaan en lusteloosheid bij de arbeiders en het wantrouwen de toekomst te overwinnen.

Want wij hebben ook na ’18 een poos sociale politiek gehad[missing] en daarna een reactie gekregen. Om het wantrouwen te overwinnen , dat het niet weer zal gaan als na de vorige oorlog, daarom moeten wij deze eis van bedrijfsorganisatie stellen. Daarom stellen we daarnaast ook de eis van socialisatie van een deel van het bedrijfsleven. Socialisatie van de Nederlandse Bank staat voor de de[missing] socialisatie van het mijnbedrijf staat op het program, socialisatie van andere delen van het bedrijfsleven zal naar mijn mening niet zijn ontgaan. Dit betekent een nieuwe richting van de productie, het doordringen van socialistische principes in de grondslagen van onze maatschappij.

Er is in één van de voorstellen voor het congres ook gevraagd om het gehele probleem van onze nationale economie samen te vatten [missing: in?] een plan van 10 jaren, waardoor het uitzicht zal worden geboden [missing] de vraag zal worden beantwoord: waar gaan wij in ons land naar toe? Welnu, ik vraag mij af, en gij kent mijn gevoelens t.a.v. de planeconomie, of wij op dit ogenblik nu wij voor de acute moeilijkheden staan en er in de internationale wereld nog zo’n verwarring heerst veel anders kunnen doen dan enkele hoofdrichtlijnen trekken voor de toekomst van onze economie. Wij moeten nu bijna plannen maken en plannen veranderen van dag tot dag. Internationale omstandigheden kunnen ons werk elke dag doorkruisen, kunnen en zullen ons werk elke dag bepalen. Want behalve de moeilijkheden in Indonesië en onze economische moeilijkheden, hebben wij dan daarnaast het vernietigde Duitsland en de economische moeilijkheden in een groot deel van Midden-Europa en voordat de conferentie is gehouden [missing] geslaagd, die over de wereldeconomie en over het Europees bestuur en bestel zal beslissen, kunnen wij weinig anders doen dan telkens deelplannen maken, omdat ons land meer dan ooit met de

internationale economie verbonden is. Toch zullen wij bij de plannen, die daar wel gemaakt kunnen en moeten worden, richtlijnen in het oog moeten houden van sociaal en economisch beleid, die ik U reeds in kor[missing] woorden schetste, gericht naar de volksbehoeften, gericht naar goe[missing] rsklasse, van de verdere ontwikkeling in socialistische en [missing]che zin.

[missing] enkele dagen geleden, ik dacht er aan toen ik mij opnieuw [missing] hoe de internationale omstandigheden ons werk bepalen, [missing] kunnen lezen, dat er een schip was binnengesleept in [missing] dat 6 dagen op de klippen had gezeten en door het werk [missing:inspa?]nning van de bemanning niet was vlot te krijgen. Het [missing] uiteindelijk vlot, kon in het dok en weer worden geladen, [missing] bemanning, geholpen door het springtij, het schip van de [missing] trekken. Dit schip had een voor deze tijd toepasselijke [missing] heette „De Vrede". Ik geloof dat op het ogenblik de [missing] is, dat wij ook in de sociale, economische en politieke [missing] op de klippen zitten en dag en nacht moeten werken om [missing] behouden waarin wij zijn. [missing] te beleven en ik roep U op tot dat springtij van socialistische bewustwording, dat alleen de wereld kan brengen in een be-[missing]n.